

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/129/2020
Identifikačné číslo spisu: 8118216479
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2021
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8118216479.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne N. R., bývajúcej v J., proti žalovanému UNIQA poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Krasovského 15, IČO: 00 653 501, zastúpenému advokátskou kanceláriou PRK partners s.r.o., so sídlom v Bratislave, Hurbanovo námestie 3, o zaplatenie 14.441,05 eur, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10C/57/2018, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 26. novembra 2019 sp. zn. 17Co/74/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. marca 2019 č. k. 10C/57/2018-72 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi 14.441,05 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Žalobkyňa sa domáhala zaplatiť jej vecnú škodu a škodu na zdraví v súvislosti s poškodením jej zdravia dňa 28.11.2016 pri dopravnej nehode, kde na ulici Vajanského v Prešove na prechode pre chodcov došlo k nárazu vozidla Škoda Felícia, ev. č. I. do poškodenej chodkyne. Súd prvej inštancie uznesením z 9. januára 2019 č. k. 10C/57/2018-30 vyzval žalovaného, aby sa v lehote 15 dní od doručenia tohto uznesenia písomne vyjadril k žalobe v súlade s ustanovením § 167 ods. 2 CSP a zároveň v prípade, ak uplatnený nárok v celom rozsahu neuzná, uviedol vo vyjadrení rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojil listiny, na ktoré sa odvoláva a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súčasne bol žalovaný poučený, že ak bez vážneho dôvodu nespĺní povinnosť uloženú mu uznesením, môže súd rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie (§ 273 CSP). Uznesenie spolu so žalobou a prílohami bolo doručené právnenému zástupcovi žalovaného do vlastných rúk 4.2.2019. Žalovaný sa v stanovenej lehote k doručeným listinám žiadnym spôsobom nevyjadril, a preto súd prvej inštancie aplikujúc ustanovenie § 137 písm. a/ CSP, § 273 CSP, § 275 CSP a § 219 ods. 3 CSP rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, keďže žalovaný si nespĺnil povinnosť uloženú mu v uznesení z 9. januára 2019 č. k. 10C/57/2018-30, ktoré mu bolo doručené 4.2.2019 a to aj napriek

tomu, že o následkoch nesplnenia povinnosti bol riadne poučený. Preto súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, kde žalobe v časti o zaplatenie 14.441,05 eur vyhovel bez nariadenia pojednávania na verejnom vyhlásení rozhodnutia 14.3.2019 o 8:55 hod., čo bolo oznámené na úradnej tabuli súdu 7.3.2019. Uvedená informácia bola zverejnená aj na webovej stránke. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1, 2 CSP, v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP, kde priznal úspešnej žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 26. novembra 2019 sp. zn. 17Co/74/2019 odmietol odvolanie žalovaného a žalobkyni nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie bol povinný doručiť žalovanému, okrem iného, kompletnú žalobu s prílohami, poučením a výzvou na vyjadrenie sa k doručeným listinám s poučením o následkoch nesplnenia uloženej povinnosti vyjadriť sa k doručeným listinám, vrátane uvedenia všetkých rozhodujúcich skutočností na svoju obranu, pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva žalovaný a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd prvej inštancie všetky tieto listiny prvotne doručoval žalovanému dňa 14.1.2019. Ide o sústavu listín, ktoré musia byť žalovanému doručené naraz, v opačnom prípade nie je možné postupovať podľa § 273 CSP. Keďže žalovaný tento procesný postup namietal a tvrdil, že mu nebola doručená časť žaloby, súd prvej inštancie opätovne celý proces doručovania všetkých listín podľa § 273 CSP vykonal a doručoval žalovanému opätovne všetky listiny, ako pri prvom doručení dňa 14.1.2019. Tieto listiny boli opätovne korektne žalovanému doručené. Keďže išlo len o opätovné doručovanie listín, nebolo dôvodom, aby bolo vydávané nové uznesenie s výzvou na vyjadrenie sa k veci v lehote, ktorú stanovil súd. Týmto druhým doručením všetkých listín 4.2.2019 došlo prvýkrát k riadnemu doručeniu listín, ktoré súd prvej inštancie musel doručiť žalovanému na prípadný postup podľa § 273 CSP. Týmto doručením bol žalovaný povinný rešpektovať lehotu na vyjadrenie sa k doručeným listinám, ktorú súd prvej inštancie stanovil na 15 dní od doručenia listín. Žalovaný v stanovenej lehote, kedy boli všetky listiny naraz doručené žalovanému, stanovisko k doručeným listinám nezaujal, svoje vyjadrenie doručil súdu až 22.3.2019, teda viac ako mesiac po doručení listín 4.2.2019 bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu, ktorý mu bránil v zaujatí písomného stanoviska skôr. Preto odvolací súd dospel k záveru, že boli splnené všetky podmienky súdu prvej inštancie na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 273 CSP. Výslovil, že proti takémuto rozsudku podľa § 356 písm. b/ CSP odvolanie nie je prípustné a takéto odvolanie odmietol. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 CSP, v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP s tým, že úspešnej žalobkyni v odvolacom konaní žiadne trovy konania zo spisu nevyplývajú, a preto jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP a z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolačím dôvodom podľa § 420 písm. f/ CSP videl v skutočnosti, že súd prvej inštancie opätovne neurčil žalovanému uznesením lehotu na vyjadrenie k žalobe, a preto neboli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 273 písm. a/ CSP. Súd prvej inštancie doručil kompletnú žalobu prvýkrát 4.2.2019. V čase doručenia kompletnej žaloby s prílohami žalovanému lehota uložená uznesením na vyjadrenie k žalobe už márne uplynula, pričom súd prvej inštancie neurčil novú lehotu na vyjadrenie v zmysle požiadavky žalovaného. Žalovaný mal za to, že v zmysle § 238 ods. 3 CSP súd prvej inštancie opätovným doručením uznesenia nemohol uložiť novú lehotu na vyjadrenie k už doručenej kompletnej žalobe, ale mohol určiť dodatočnú lehotu na vyjadrenie žalovaného spolu s doručením kompletnej žaloby. Zmätočný postup súdu uviedol žalovaného do presvedčenia, že súd novú lehotu v zmysle § 118 CSP neurčil. Takýto záver vyplýva z gramatického výkladu uznesenia, kde okresný súd vyzýva žalovaného na vyjadrenie v lehote 15 dní od doručenia uznesenia a nie od doručenia kompletnej žaloby s prílohami, ako mylne uvádza odvolací súd. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uviedol, že právnou otázkou bolo posúdenie začiatku plynutia lehoty na podanie vyjadrenia k žalobe. Podľa žalovaného lehota na vyjadrenie k žalobe začína plynúť doručením samotného uznesenia. Preto bol súd prvej inštancie povinný stanoviť žalovanému novú lehotu na vyjadrenie ako náhradu za márne uplynutú lehotu už raz uloženú tým istým uznesením. Vzhľadom na absenciu doručenia uznesenia žalovanému, ktoré by bolo spôsobilé naplniť podmienky stanovené v § 273 CSP pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, rozsudok súdu prvej inštancie je vydaný bez existujúceho právneho základu. Žalovaný na

záver navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, alebo aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a priznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

5. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

6. V danom prípade žalovaný prípustnosť dovolania odvodil z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Z obsahu dovolania vyplýva, že dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP a porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ videl v tom, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva a dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP spočíval v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia otázky právneho posúdenia začiatku plynutia lehoty na podanie vyjadrenia k žalobe v zmysle § 273 CSP, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená.

7. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

8. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP) alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (s výnimkou § 77 CMP).

10. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Pod pojmom nesprávny procesný postup je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva patria v zmysle judikatúry najvyššieho súdu napr.: právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a ku všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom vo svojom materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol strane rozsudok doručený do vlastných rúk. Naopak medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd akceptoval jej procesné návrhy, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu, alebo aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu (pozri napr. sp. zn. 2 Cdo 105/2018, 5 Obdo 17/2020).

12. Rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní. V kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany - žalobca iniciuje konanie a má mať záujem na efektívnom vedení „svojej právnej veci“, a rovnako žalovaný, ak má v spore procesne obstať, musí vyvíjať iniciatívu vo forme svojej procesnej obrany (porovnaj tiež Stevček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1001).

13. Predpokladmi pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalovaného pred pojednávaním podľa § 273 CSP sú, aby súd riadne doručil žalovanému žalobu do vlastných rúk spolu s uznesením, v ktorom mu uložil povinnosť v určenej lehote (ide o sudcovskú lehotu) písomne sa vyjadriť k žalobe a v tomto svojom vyjadrení uviesť rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva, označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení a zároveň ho poučil o tom, že v prípade, ak sa v určenej lehote k žalobe nevyjadrí, súd môže aj bez nariadenia pojednávania rozhodnúť vo veci rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie, a aby žalovaný sa v súdom určenej lehote k žalobe bez vážneho dôvodu nevyjadril.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie žalovanému doručil žalobu, poučenie, výzvu na vyjadrenie k žalobe a prílohy k žalobe 14.1.2019. Dňa 28.1.2019 žalovaný reagoval elektronicky podaním, že mu nebola doručená kompletná žaloba, preto žiadal o doručenie kompletnej žaloby a zároveň, aby mu bola stanovená nová lehota na vyjadrenie k žalobe. Následne súd prvej inštancie opätovne, tentokrát už riadne, doručil žalobu, prílohy k žalobe, poučenie, prípis žalovanému a výzvu na vyjadrenie k žalobe dňa 4.2.2019. Tým zopakoval pôvodný úkon doručovania všetkých listín, vrátane uznesenia, ktorým vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k žalobe v lehote 15 dní od doručenia uznesenia. Z uvedeného vyplýva, že k riadnemu doručeniu celej dokumentácie 4.2.2019, kde žalovaný bol vyzvaný na vyjadrenie sa k doručeným listinám v lehote 15 dní, žalovaný nereagoval. Preto súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom pre zmeškanie dňa 14. marca 2019 podľa § 273 CSP. Až dňa 22.3.2019 žalovaný zaslal súdu vyjadrenie k doručeným listinám, vrátane príloh a vo vyjadrení sa len ospravedlnil za zmeškanie lehoty na podanie vyjadrenia s poukazom na opätovné doručovanie listín pri prvotnom nesprávnom doručení, pričom nepodal návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podľa § 277 ods. 1 CSP.

15. K namietanej vade malo podľa žalovaného dôjsť nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu a to, že súd prvej inštancie neurčil žalovanému ďalším uznesením lehotu na vyjadrenie sa k žalobe, po opätovnom doručení už kompletnej žaloby 4.2.2019. Dovolací súd podotýka, že samotné opätovné nevydanie uznesenia na vyjadrenie sa k žalobe však nespôsobuje reálnu ani právnu nemožnosť podania vyjadrenia žalovaného k žalobe. Lehota na vyjadrenie k žalobe bola určená súdom v uznesení z 9. januára 2019, a to v trvaní 15 dní. Keďže v zmysle § 273 CSP sa má žalovaný vyjadriť v súdom určenej lehote k žalobe, je zrejmé a aj logické, že aj v tomto prípade začala žalovanému plynúť 15-dňová lehota na vyjadrenie k predmetnej žalobe o d jej riadneho doručenia (4.2.2019), t. j. o d 5.2.2019 a uplynula 20.2.2019, a to bez potreby určenia novej lehoty uznesením súdu. Preto vytýkaný procesný postup súdu

prvej inštancie, resp. jeho nesprávnosť, bez ďalšieho nemá za následok znemožnenie žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nakoľko žalovaný mal dostatok času vyjadriť sa k žalobe. Súd prvej inštancie riadne doručil žalovanému kompletnú žalobu vrátane príloh, žalovaný mal v doručenom uznesení súdu z 9. januára 2019 určenú 15-dňovú lehotu na podanie vyjadrenia k žalobe a žalovaný bol zároveň poučený o následkoch nevyjadrenia sa k žalobe. Súd prvej inštancie opätovným doručovaním kompletnej žaloby žalovanému 4.2.2019 len doplnil potrebnú dokumentáciu, pričom samotný žalovaný sa k žalobe vyjadril 22.3.2019, t. j. mesiac po uplynutí určenej lehoty.

16. Ako bolo už vyššie uvedené, ani prípadné procesné pochybenie odvolacieho, resp. súdu prvej inštancie neznamená automaticky existenciu dôvodov zmätočnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f/ CSP, pokiaľ nespĺňa všetky atribúty vyžadované právnou úpravou a to, že tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň, že intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ide o prejav materiálneho nazerania na ochranu procesných práv. Dovolací súd v tých okolnostiach, ktoré žalovaný vymedzil v dovolaní ako dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f/ CSP nezistil prípustnosť, ani dôvodnosť dovolania.

17. Zhrnúc uvedené, nie je dovolacia námietka dovolateľa o porušení práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP opodstatnená, preto v tejto časti dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

18. Prípustnosť dovolania v danej veci bola žalovaným vyvodzovaná aj ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a právnou otázkou, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, bolo právne posúdenie začiatku plynutia lehoty na podanie vyjadrenia k žalobe v zmysle § 273 CSP.

19. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. V predmetnej veci však nejde ani o jeden z vymenovaných prípadov. Rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním žalovaného nie je rozhodnutím vo veci samej, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, keďže dovolanie smeruje voči rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie odmietnuté podľa § 386 písm. c/ CSP v spojení s § 356 písm. b/ CSP, a preto nie je možné vyvodiť prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a jeho preskúmanie z namietaného dovolacieho dôvodu je irelevantné.

21. So zreteľom na uvedené, dovolací súd dovolanie žalovaného, uplatnené podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

22. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.